

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын төв өргөө, Г корпус, 5 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.audit.mn

2022.04.19 № 865
танай _____-ны № _____-т

СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН НӨХӨН СОНГУУЛЬД
ОРОЛЦОХ СОНГИНОХАЙРХАН
ДҮҮРГИЙН МОНГОЛ АРДЫН
НАМЫН ХОРООНД

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Сонгинохайрхан дүүргийн Монгол Ардын намын хорооны сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын нөхөн сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөртөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон “Алсын хараа-2050”-д нийцүүлэн боловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нөхөн сонгуульд оролцох намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудитын стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2022-2023 оны төсвийн төсөөлөл, “Алсын хараа 2050”, Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Сонгинохайрхан дүүргийн Монгол Ардын намын хорооны Сонгинохайрхан дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нөхөн сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл,

сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Хавсралт: 13 хуудастай.

Хувийг: Сонгинохайрхан дүүргийн сонгуулийн хороонд

Сонгинохайрхан дүүргийн Монгол Ардын намын хорооны мөрийн хөтөлбөр /13 хуудас/-ийг хавсаргав.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

М.ЭРДЭНЭЖАРГАЛ

**СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН
МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО**

**СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**
Сонгинохайрхан дүүргийн Монгол Ардын Нам

ЗОРИЛГО

ХҮН БҮРИЙГ ТЭГШ БОЛОВСРОЛ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЧАНАРТАЙ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГЭЭР ХАНГАЖ, АМЬДРАЛЫН АЯ ТУХТАЙ, ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖИЛ САЙТАЙ ХАЯГДАЛ, БОХИРДОЛ БАГАТАЙ АЮУЛГҮЙ ОРЧНЫГ БҮРДҮҮЛСЭН, БАЙГАЛЬД ЭЭЛТЭЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ХЭРЭГЛЭЭНИЙ СОЁЛТОЙ ХӨГЖСӨН ДҮҮРЭГ БОЛНО.

ЗОРИЛТ 1. ЯДУУРЛЫГ БУУРУУЛЖ, ЗОРИЛТОТ БҮЛГИЙН ИРГЭДИЙГ ТОГТВОРТОЙ АМЬЖИРГААНД ХҮРГЭНЭ

Нийгмийн халамжийг зөвхөн зорилтот бүлэгт олгож, хөдөлмөрийн насны, хөдөлмөрийн чадвартай хүний ухамсар, зан төлөв, амьдралд итгэх итгэл үнэмшлийг өөрчилж, хөдөлмөрт бэлтгэх замаар ядуурлаас гаргана.

Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын тоо сүүлийн 20 жилд 2 дахин өссөн.

Хөдөө орон нутгаас шилжин ирж суурьшигчдын асуудал дүүргийн хувьд тулгамдсан асуудал болж байна.

Шилжин ирэгсэд нь дэд бүтэц хөгжөөгүй, зөвшөөрөлгүй газарт суурьших нь тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг улам эмзэг болгож байна.

Сонгинохайрхан дүүргийн нийт өрхийн 26.2, хүн амын 46 хувь ядуурлын шугамаас доогуур хэрэглээтэй байна.

Зорилт 1-ийг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

1.1. Нийгмийн халамжийг зөвхөн зорилтот бүлэгт олгож хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадвартай хүний ухамсар зан төлөв амьдралд итгэх итгэл үнэмшлийг өөрчилж хөдөлмөрт бэлтгэх замаар ядуурлаас гаргана.

1.2. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг ядуурлыг бууруулах зорилттой уялдуулж, нийгмийн халамж зайлшгүй шаардлагатай бүлэгт чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулна

1.3. Өрх толгойлсон эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд ахмад настан, хагас бүтэн өнчин хүүхдүүдэд чиглэсэн амьжиргааг дэмжсэн хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн ая тухтай амьдрах, хөгжих боломжийг бүрдүүлж ээлтэй орчинг бий болгоно.

1.5. Зорилтот бүлгийн өрхийн гишүүдэд гэр бүлийн боловсрол олгох, зан үйл хандлагыг өөрчлөх сургалтыг олон улсын болон мэргэжлийн байгууллага, иргэдийн оролцоонд түшиглэн зохион байгуулж хөдөлмөр эрхлэхэд бэлтгэнэ.

1.6. Ахмад настны хөгжил хамгааллын үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд “Ахмадад ээлтэй дүүрэг” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

1.7. Ахмадын өргөөг байгуулж үйл ажиллагааг дэмжинэ.

ЗОРИЛТ 2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР ХҮРТЭЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛНА

Эмнэлэг, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн хүчин чадал, тоног төхөөрөмжийг сайжруулж, хүн амын дундах халдварт ба халдварт бус өвчлөлийг бууруулан эх, хүүхдийн эндэгдлийг багасгана. Иргэдэд эрүүл зөв хооллох, стрессээ удирдах, хөдөлгөөний хомсдолоос сэргийлэх эрүүл мэндийн боловсрол олгоно.

Зорилт 2-ыг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

2.1. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг үзүүлж байгаа Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн үйл ажиллагааг дэмжих эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний ур чадварыг нэмэгдүүлэх, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч, хувьсах зардлыг төрөөс бүрэн хариуцдаг болгоно.

2.2. Жишиг эмнэлгийг ашиглалтанд бүрэн оруулж, төрөх болон мэс заслын тасгийг нээн ажиллуулна.

2.3. Хавдар судлалын эмнэлэг байгуулах ажлыг эрчимжүүлэх

2.4. Өрхийн эрүүл мэндийн жишиг төвийг байгуулах ажлыг олон улсын байгууллага, төсөл, хөтөлбөртэй хамтран хэрэгжүүлнэ

2.5. Эрүүл мэндийн 2 дугаар амбулаторийг шинээр барьж ашиглалтанд оруулна.
/Арван буудал/

2.6. Эрүүл мэндийн 2 дугаар шатлалын тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагуудыг нарийн мэргэжлийн эмч, чадварлаг боловсон хүчнээр хангах, сургах, дадлагажуулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулж, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

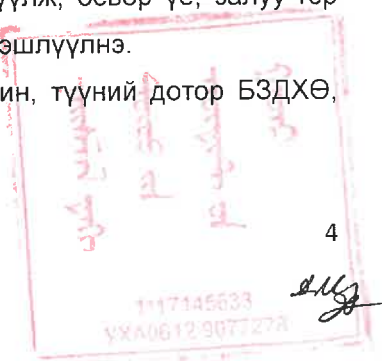
2.7. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг нэмэгдүүлэх нийгмийн эрүүл мэндийн төвийг байгуулна.

2.8. Эх, нярайд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эндэгдэл, нас баралтыг бууруулна.

2.9. Хүн амын дунд зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчний /хавдар, чихрийн шижин, артерийн гипертенз/ тохиолдлыг бууруулах ажлыг зохион байгуулна.

2.10. “Эрүүл залуус-Эрүүл гэр бүл” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, өсвөр үе, залуу гэр бүл, цэргийн насны залуучуудын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлнэ.

2.11. Хүн амын дунд зонхилон тохиолдох халдварт өвчин, түүний дотор БЗДХӨ, сүрьеэгийн өвчлөлийг өмнөх жилүүдийнхээс бууруулна.

ЗОРИЛТ 3. ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛЫГ ХҮҮХЭД БҮРТ ОЛГОНО

Хүүхэд бүрт хүртээмжтэй, чанартай боловсролыг олгож, сурч хүмүүжих эрүүл аюулгүй, эко орчин бүрдүүлэн, иргэдийн дунд насан туршийн боловсролыг олгоно.

Зорилт 3-ыг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

3.1. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн барилгыг шинээр барьж байгуулах, өргөтгөх замаар хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, анги дүүргэлтийн стандартыг мөрдүүлж, 1-2 ээлж рүү бүрэн шилжүүлнэ.

3.2. Бүх шатны боловсролын байгууллагуудын багшийн мэдлэг, мэргэшил, ур чадварыг нэмэгдүүлэх, багшийн хөгжлийг дэмжих, сургалтын чанарыг дээшлүүлэх, сурагчдын элсэлтийн ерөнхий шалгалтын оноог ахиулах, мэргэжил сонголтыг оновчтой болгох чиглэлээр “Боловсролыг дэмжих” төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

3.3. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн гадна болон сургалтын орчин, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, сайжруулах, сургуулиудад анги танхим, сургалтын төрөлжсөн кабинетуудыг иж бүрэн тохижуулахад ажлыг эхлүүлэх.

3.4. Сонгон, секц, дугуйланг тогтмол хичээллүүлэн хүүхдийн авьяас чадварыг нээн хөгжүүлж сурлага, урлаг, спортын тэргүүний багш, сурагч, оюутнуудыг цаашид сурч хөгжих, мэдлэг боловсролоо дээшлүүлэх боломж нөхцлийг нэмэгдүүлэх

3.5. Кембрижийн Олон улсын сургалтын хөтөлбөртэй 2-оос доошгүй ерөнхий боловсролын сургуулийг бий болгоно.

3.6. Шаардлагатай сургуулиудыг хүүхдийн автобустай болгох, дүүргийн хэмжээнд “Сурагч тээвэр” үйлчилгээг нэвтрүүлж ажиллана.

3.7. Сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдийг эрүүл, шим тэжээллэг хоол хүнсээр хангаж, хоол үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдалд хяналт тавьж, сургуулиудад “Үдийн хоол” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

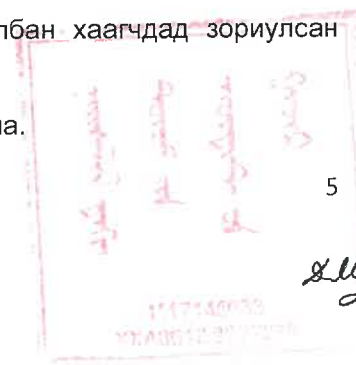
3.8. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд сурч хөгжих орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, сургууль, цэцэрлэгийн багш нарыг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах арга зүй, сургалт мэдээлэл, гарын авлагаар хангана.

3.9. Тусгай хэрэгцээт хүүхдүүдэд зориулсан цэцэрлэг, сургууль байгуулах, сурч боловсрох нөхцөлийг сайжруулах.

3.10. Албан бус насан туршийн боловсролын төвийг сургалтын байртай болгох ажлыг эхлүүлж, суралцах орчин нөхцлийг бүрдүүлэх.

3.11. Боловсролын байгууллагын багш, эмч болон албан хаагчдад зориулсан түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

3.12. Сувилахуйн ухааны мэргэжлийн сургууль байгуулна.

ЗОРИЛТ 4. ЗОХИСТОЙ АЖЛЫН БАЙРЫГ НЭМЭГДҮҮЛНЭ

Байгальд ээлтэй технологи бүхий үйлдвэрлэл нэмэгдэж, шинээр ажлын байр бий болгоно. Хөнгөн үйлдвэрлэлийн үйлдвэр технологийн паркттай болж, түүхий эдийн бирж, авто худалдааны төв, жижиглэнгийн болон бөөний худалдааны төвүүд байгуулагдана. Малчин өрхийн эрчимжсэн мал аж ахуйг дэмжинэ.

Зорилт 4-ийг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

4.1. Иргэдэд хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээлэл, тодорхой ажил, мэргэжил, ажлын байрны талаарх мэдээ, мэдээлэл, ажил мэргэжлээ сонгох болон хөдөлмөр эрхлэлтийн дэмжих арга хэмжээнд хамрагдах нөхцлийн талаар ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, мэдээлэл зөвлөгөө өгөх үйлчилгээг үзүүлэх ажлыг зохион байгуулна. /Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих дэд хөтөлбөр хэрэгжинэ/

4.2. Ажил идэвхитэй хайж буй иргэнийг сонирхол ур чадвар, мэргэжлийн дагуу ажлын байранд зуучлахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

4.3. Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн орчныг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ зохион байгуулна.

4.4. Ахмад мэргэжилтнүүдийн хүсэлтэд үндэслэн ажил, хөдөлмөрт оролцох оролцоог нэмэгдүүлж, тэдний мэдлэг, ажлын туршлагыг өвлүүлэх, зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлэх, өсвөр хойч, залуу үеийнхэнд хөдөлмөрийн дадал олгоно.

4.5. Нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлвэрлэгчдийн үйл ажиллагааг дэмжиж тоог нэмэгдүүлнэ.

4.6. Түр ажлын байранд зуучилдаг төвийг байгуулж, иргэдийг ажилд зуучлах шинэ үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.

4.7. Иргэдийг байнгын ажлын байраар хангах зорилгоор тэдний мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлж, өрхийн орлогыг нэмэгдүүлэн, нийгмийн хамгааллыг үе шаттайгаар сайжруулна.

4.8. Орон нутгийн иргэдийг хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээ, мэдээллээр хангах боломжийг бүрдүүлж, цахим техник технологийг хөгжүүлэн, цаг алдалгүй мэдээллийг авах боломжийг бүрдүүлэх

4.9. Цагийн хөдөлмөр эрхлэлтийг тооцох аргачлалыг бий болгоно

ЗОРИЛТ 5. ХОТЫН СОЁЛТОЙ ИРГЭДИЙГ ТӨЛӨВШҮҮЛНЭ

Иргэдийн соёл, урлагийн талаарх мэдлэг, хандлагыг нэмэгдүүлэн төлөвшүүлэх ажлыг хүртээмжтэй хэлбэрээр зохион байгуулж, түүх, соёлын

дурсгалыг хадгалж хамгаалах, биет болон биет бус өв тээгчдийг нээн илрүүлж, хөгжүүлэх, сурталчлах ажлыг эрчимжүүлнэ.

Зорилт 5-ыг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

5.1. Хүүхэд Залуучуудын Театрыг байгуулж залуучуудын оюуны хөгжлийг дэмжинэ.

5.2. Эрүүл ахуй, гоо зүй, техникийн болон үйлчилгээний хэрэгцээ, чанарын шаардлагыг хангасан соёлын ордны барилгыг ашиглалтад оруулж, мэргэжлийн ажилтнаар бүрэн ханган, тэднийг тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ

5.3. Иргэдийн соёлын боловсролыг дээшлүүлэх дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж хотын соёлтой иргэнийг төлөвшүүлнэ.

5.4. Номын сангийн фондыг баяжуулан, орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангаж, мэргэжлийн боловсон хүчний нөөцийг бүрдүүлнэ.

5.5. Гэрлэх ёслолын ордныг ашиглалтад оруулах ажлыг эрчимжүүлэх

5.6. Ахмадын амралт сувилалын газрыг байгуулж, Ахмад настнуудад чанартай эмчилгээ үйлчилгээ үзүүлэх, боломж нөхцлийг нэмэгдүүлэх. /Бумбатын рашаан/

ЗОРИЛТ 6. ХҮҮХЭД, ЗАЛУУЧУУД, ГЭР БҮЛД ЭЭЛТЭЙ ОРЧИН БҮРДҮҮЛНЭ

Залуучуудын сурч хөгжих боломжийг нэмэгдүүлж, зөвлөгөө мэдээлэл авах, ирээдүйгээ тодорхойлж, амьдралын чанараа дээшлүүлэхэд туслах үйлчилгээ үзүүлэн ажиллана.

Зорилт 6-г хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

6.1. Иргэдийн хөгжлийг дэмжих төвүүдийг бүс бүрт барьж ашиглалтад оруулан үйл ажиллагааг өргөжүүлнэ

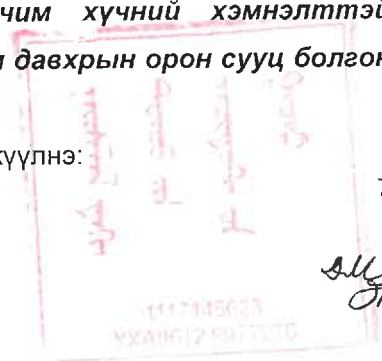
6.2. Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн хүүхэд, иргэдийг хамгаалах байртай болгож хариу үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, эрсдэлийг бууруулна.

6.3. Залуучуудын хөгжил, оролцоо, манлайллыг дэмжин, Залуучуудын хөгжлийн жишиг төв байгуулах ажлыг эхлүүлэх.

ЗОРИЛТ 7. ГЭР ХОРООЛЛЫН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЖ, АМЬДРАХ ОРЧНЫГ САЙЖРУУЛНА

Гэр хорооллын өрхийг цахилгаан, эрчим хүчний найдвартай эх үүсвэрт холбож, дулааныг төвлөрсөн болон хэсэгчилсэн байдлаар шийднэ. Сэргээгдэх эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлнэ. Дүүргийн авто замуудыг сайжруулж, нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ. Амины ногоон орон сууц төслийг хэрэгжүүлж гэр хорооллыг байгальд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй дэвшилтэт технологи шингэсэн хувийн орон сууц, нам давхрын орон сууц болгон хөгжүүлнэ.

Зорилт 7-г хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

7.16. Шинэ суурьшлын болон төвөөс алслагдсан бүсэд нийтийн тээврийн үйлчилгээний чиглэлийг нэмэгдүүлнэ.

7.17. Такси үйлчилгээг орчин үеийн шаардлагад нийцсэн, аюулгүй, хүртээмжтэй болгоход хувийн хэвшилтэй хамтарч ажиллана.

7.18. Саппоро, Таван шар, 21 дүгээр хорооллын уулзварууд, Хархорин захын орчимд нүхэн болон гүүрэн гарц байгуулна.

7.19. Дүүргийн гэр хорооллын гудамжны 50 хувийг иргэдийн оролцоотойгоор хатуу хучилттай авто замтай болгож, Драгон төвийг Яармагтай, Баянхошууг Өнөр хороололтой, Авто худалдааны төвийг Тахилттай, Хүнс трейдийг Өнчин цагаантай холбох авто замуудыг шинээр барина.

7.20. Саппорогийн уулзварыг олон огтлолцолтой болгож Цэргийн хотхоноос Найрамдал хүртэлх замыг 4 урсгалтай болгож шинэчилнэ.

ЗОРИЛТ 8. АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛНА

Нэг хүнд ногдох ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн ойн зурвас, ногоон төгөл, цэцэрлэгт хүрээлэнг барьж байгуулан явган хүний болон дугуйн замыг бий болгоно. Хог хаягдлыг ялгаж дахин боловсруулдаг болгоно.

Зорилт 8-г хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

8.1. Гэр хорооллын дундах тохижилтыг жишиг загвараар хийж, оршин суугчдыг гудамж, орчноо тохижуулах ажлыг зохион байгуулна

8.2. Нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайн сул шороон хөрсийг хатуу хучилттай болгож, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн, байгууллага, иргэдийн оролцоотойгоор арчлалт хамгаалалтыг зохион байгуулна.

8.3. Баянхошуу уул, Сонгинохайрхан уулын бэл, Улаанчулуут, Монгол наадам цогцолбор орчимд ойн зурвас, ногоон төгөл, цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулж, амралт зугаалгын бүс болгож хөгжүүлнэ.

8.4. Ногоон байгууламжийн усалгаанд борооны ус, гадаргын ус цуглуулж, авто замын болон үйлдвэр, аж ахуйн нэгжийн бохирдолтой усыг дахин цэвэршүүлж ашиглах ажлыг зохион байгуулна.

8.5. Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн дотоод агаарын чанарыг сайжруулах арга хэмжээг төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил, хандивлагч Олон Улсын байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.

8.6. Орчны тохижилтод иргэдийн оролцоо, хяналтыг нэмэгдүүлж, хөрөнгийн арчлалт, хамгаалалттай холбоотой урсгал зардлыг төсөвт тусгаж хэрэгжүүлнэ.

8.7. Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлж, экосистемийг хадгалан хамгаалах, доройтсон ой, хөрсийг нөхөн сэргээх, моджуулах ажлыг иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын оролцоотой хэрэгжүүлнэ.

8.8. Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуул, олборлолтыг суурьшлын бүсэд хязгаарлан, биологийн нөхөн сэргээлтийг хийлгэнэ.

8.9. Хог хаягдлыг багасгах, боловсруулах дахин ашиглах санаачилгыг дэмжин, ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах, тээвэрлэх бага оврын дундын байгууламж барьж, тээвэрлэгч байгууллагыг зориулалтын машин механизмаар хангаж хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ.

8.10. Эмээлтэд малын гаралтай хог хаягдлыг ачиж цуглуулах, тээвэрлэх, ангилан ялгах, дахин боловсруулах, устгах систем нэвтрүүлнэ.

8.11. Нарангийн энгэр дэх төвлөрсөн хогийн цэгийг хааж, хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэрүүдийн үйл ажиллагааг дэмжин эко парк байгуулна.

ЗОРИЛТ 9. УНДНЫ УС, АРИУН ЦЭВРИЙН БАЙГУУЛАМЖИЙГ САЙЖРУУЛНА

Гэр хорооллын оршин суугчдыг баталгаат ундны усны эх үүсвэрээр бүрэн хангаж уламжлалт нүхэн жорлонгоос татгалзаж, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай болгоно.

Зорилт 9-ийг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

9.1. Гэр хорооллын 10,000 айл өрхүүдийн ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.

9.2. Гэр хорооллын иргэдийн усны хангамжийг сайжруулах ухаалаг худаг төслийг хэрэгжүүлж, иргэдийг 24 цагийн турш ундны усаар хангана.

9.3. Ундны усны хүртээмж бага алслагдсан байршилд шинээр усан санг барьж байгуулна.

ЗОРИЛТ 10. ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ЗАСАГЛАЛЫГ САЙЖРУУЛНА

Дүүргийн төрийн албан хаагчдыг авлигаас ангид, мэргэшсэн, ур чадвартай, тогтвортой ажиллах, хүний нөөцийг бүрдүүлснээр шатлан дэвшүүлэх, төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй хүргэж, төрийн албаны стандарт, мэдээллийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлнэ.

Зорилт 10-ыг хангахын тулд доорх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

10.1. Дүүргийн нутгийн удирдлагын төв байр, хороодын цогцолбор барьж, иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээг нэг дор төвлөрүүлэн, чирэгдэлгүй, хөнгөн шуурхай, хүртээмжтэй болгоно

10.2. Хуулийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй болгож, иргэдэд чирэгдэлгүй, ялгаваргүй, тэгш, шударгаар үйлчлэх эрх зүйн орчинг цогцоор нь бүрдүүлнэ.

10.4. Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, сэрэмжлүүлэх үйл ажиллагааг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зохион байгуулж, бүх нийтийн оролцоог сайжруулан, гамшигтай тэмцэх чадавхыг бэхжүүлэн 7, 21 дүгээр хороонд гал түймэр унтраах, аврах анги байгуулна.

10.5. Замын хөдөлгөөний эсрэг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж, автын осол, түүнээс учрах хохирлыг бууруулна.

10.6. Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангаж дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал болон засаг захиргааны удирдах албан тушаалд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь хэмжээг нэмэгдүүлнэ.

10.7. Төрийн үйлчилгээнд чанарын удирдлагын тогтолцоо ISO 9001 стандартыг нэвтрүүлж, төр хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.

10.8. Төрийн үйлчилгээний шат дамжлагыг бууруулж, мэдээллийн техник технологийг сайжруулан “Цахим дүүрэг” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг нь цахимаар солилцох боломжийг бүрдүүлнэ.

10.9. Төр, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагууд, иргэн хоорондын түншлэлийг дэмжин хөгжүүлж, тогтвортой хөгжлийн бодлогыг хангахад бүх талуудын оролцоог нэмэгдүүлнэ.

ЗОРИЛТ 11. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОГТВОРТОЙ ОРЧИНГ БҮРДҮҮЛЭХ

Орон нутгийн санхүүгийн хараат байдлыг багасган бие даан хөгжих эрх зүйн орчныг бий болгоно.

11.1. Татвар төлөгчийн татварын хууль тогтоомж мөрдөлтийг сайжруулах зорилгоор татварын боловсролыг дээшлүүлж, сайн дураар даган мөрдөх зан хандлагыг төлөвшүүлнэ. Татварын үйлчилгээг цахим, хялбар байдлаар хүргэж, татварын хууль тогтоомжийг мөрдөхгүй байх болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлнэ. Далд эдийн засгийг бууруулах чиглэлээр татвар төлөхөөс зайлсхийж буй үйл ажиллагаа эрхлэгч этгээдийг тодорхойлон холбогдох арга хэмжээг авч, татварын бааз суурийг нэмэгдүүлнэ.

11.2. Дүүрэг нутаг дэвсгэрийн хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллагуудаас хөгжлийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт татах боломжийг эрэлхийлж, татварынхаа тодорхой хувийг дүүргийн төсөвт төвлөрүүлэх зохицуулалтыг бий болгоно.

11.3. Эмээлтийн үйлдвэр технологийн парк байгуулах ажлыг эрчимжүүлэх.

11.4. Монгол наадам цогцолборыг аялал жуулчлалын төв болгон хөгжүүлнэ.

11.5. Эрчимжсэн фермерийн аж ахуйг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, малын үүлдэр угсааг сайжруулж, мал амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах, малын гоц халдварт, халдварт, паразиттах өвчинтэй тэмцэх, урьчилан сэргийлэх эрүүлжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

11.5. Эрчимжсэн фермерийн аж ахуйг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, малын үүлдэр угсааг сайжруулж, мал амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах, малын гоц халдварт, халдварт, паразиттах өвчинтэй тэмцэх, урьчилан сэргийлэх эрүүлжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

11.6. Газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжин усалгаатай болон хамгаалагдсан хөрсний аж ахуйг хөгжүүлэх, орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, зoorь, агуулахын багтаамжийг нэмэгдүүлэх замаар төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээг хангах.

